

in connection with the spread of the coronavirus disease (COVID-19): Law of Ukraine]. № 540-IX dated March 30, 2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>.

7. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo udoskonalennia pravovoho rehuliuвання dystantsijnoi, nadomnoi roboty ta roboty iz zastosuvanniam hnuchkocho rezhymu robochoho chasu. Zakon Ukrainy. (2021). [On the introduction of changes to some legislative acts of Ukraine regarding the improvement of the legal regulation of remote work, home work and work with the use of flexible working hours. Law of Ukraine]. № 1213-IX dated February 4, 2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1213-20#n37>.

8. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy: Zakon Ukrainy. (1971). [Code of Labor Laws of Ukraine: Law of Ukraine]. № 322-VIII dated December 10, 1971. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page5#Text>.

Abstract.

Kovalenko O. Home work and distance work: methodological aspect of defining the concepts of non-traditional forms of work organization.

The article aims to characterize home and distance work and establish the distinction between these concepts, considering the methodological aspect. The author notes that the pandemic of the coronavirus disease (COVID-19), which swept the world in 2020, as well as the full-scale armed aggression against Ukraine on February 24, 2022 – acted as a catalyst for legislation on non-standard forms of employment because the usual form of employment with the performance of work at the employer's location began to threaten the employee's life and health. The genesis of the legal regulation of home and remote work is considered, emphasizing that, in essence, the legislator initially reduced two concepts to a synonymous understanding. The legal constructions of home and remote work are analyzed by establishing their features. It was concluded that homework and remote work are different legal phenomena and different forms of labor organization, the demand for which has increased many times over the last five years. The main conceptual difference between these forms of work organization is that home work is characterized by what is performed by the employee at his place of residence or in other premises defined by him, which are characterized by the presence of a fixed zone. Here, there is no possibility of performing work on the employer's territory or premises. Remote work involves the performance of work by an employee outside the workplace or territory of the employer, in any place of the employee's choice, without a fixed area for the performance of work by the employee. Attention is focused on the different legal nature and essential features of these forms of labor organization. It is substantiated that the clear distinction between the concepts of home and remote work, which is finally contained in the Labor Code of Ukraine, generally corresponds to the methodology of the science of labor law, considers the achievements of scientists in the field of labor law and the different nature of these concepts. That is, the current codified act on labor contains ordered definitions and does not differ in legal equilibrium. It is also summarized that the current definitions of home and remote work no longer allow for confusion in these categories and, therefore, reduce the risk of violation of the labor rights of employees, providing a legal basis for exercising their right to work in less dangerous conditions, which are typical for work at an employer's company, when the entire workforce is gathering.

Keywords: right to work, labor relations, legal regulation, employment contract, employee, employer, labor rights, employment, home work, remote work, remote worker.

Стаття надійшла до редакції 18.02.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Коваленко О.О. Надомна робота і дистанційна робота: методологічний аспект розмежування понять нетрадиційних форм організації праці. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 2. С. 15-19.

Kovalenko O. Home work and distance work: methodological aspect of defining the concepts of non-traditional forms of work organization. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 2, pp. 15-19.

УДК: 35:342.7(477+4); JEL classification: L38; P43
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-2-4>

СИТНИК Григорій Петрович, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки, Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, <https://orcid.org/0000-0002-3083-5733>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА ПРОБЛЕМА КОМПЕТЕНТНОСТІ ЇЇ СУБ'ЄКТІВ ЯК ЧИННИКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ДЕРЖАВИ

Ситник Г.П. Трансформація публічної влади та проблема компетентності її суб'єктів як чинники конкурентоспроможності держави.

У статті у контексті важливості знань та інформації аналізується роль трансформації публічної влади в сучасних умовах та проблема компетентності її суб'єктів як визначальних чинників конкурентоспроможності держави. Автор стверджує, що в сучасному інформаційному суспільстві, де знання стають основним ресурсом влади, держави мають адаптувати свої управлінські структури, щоб залишатися конкурентоспроможними як суб'єкти в системі міжнародних відносин. Тому автор розглядає належну компетентність суб'єктів публічної влади як передумову ефективності публічного управління та здатності держави адекватно реагувати на швидкі зміни, що в кінцевому підсумку й визначає її конкурентоспроможність в глобальному середовищі. З допомогою використання PEST-аналізу для оцінки впливу політичних, економічних, соціальних та технологічних чинників на процеси трансформації публічної влади та розвитку компетентності її суб'єктів автору вдалося виявити, що політична стабільність, економічний розвиток, соціальна згуртованість та технологічні інновації є ключовими для підвищення конкурентоспроможності держави. Серед ключових проблем, які перешкоджають забезпеченню конкурентоспроможності держави як суб'єкта ефективного публічного управління автор розглядає проблему поширення неправдивої та недостовірної інформації та некомпетентності суб'єктів публічної влади у цьому контексті. У цьому контексті автор пропонує низку інструментів для розв'язання цих проблем, включаючи законодавчі зміни, розвиток медіаграмотності, підтримку незалежних фактчекінгових ініціатив та підвищення компетентності суб'єктів публічної влади. Завершуючи, автор стверджує, що держави, які інвестують у розвиток знань та інформаційних технологій, мають потенціал інноваційного розвитку, а відтак і змогу досягти вищої конкурентоспроможності. Автор наголошує, що управління інформацією та знаннями стає ключовим елементом у зміцненні конкурентоспроможності держави як суб'єкта публічного управління та підвищення її ролі у

глобальному середовищі. Дослідження цієї проблеми сприяє поглибленню розуміння того, як держави можуть використовувати трансформацію публічної влади та компетентність її суб'єктів для підвищення своєї ролі на міжнародній арені. Стаття розрахована на прочитання управлінцями всіх рівнів, політиками та дослідниками, які зацікавлені у розвитку ефективних стратегій публічного управління та підвищення конкурентоспроможності держави як суб'єкта публічного управління.

Ключові слова: трансформація влади, компетентність, конкурентоспроможність, інституційна спроможність, інформаційне суспільство, знання, медіаграмотність, інновації, політична стабільність, технологічний розвиток.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Трансформація публічної влади як суспільно-політичного інституту та компетентність її суб'єктів тісно пов'язані з конкурентоспроможністю держави як суб'єкта публічного управління, оскільки ефективне управління, що передбачає кваліфіковане розв'язання тих чи інших питань щодо забезпечення життєдіяльності суспільства, можуть значно підвищити потенціал та міжнародний імідж країни. У сучасному світі, де швидкість змін та важко прогнозовані їх наслідки набувають все більшого значення, держави стикаються з викликом адаптації своїх управлінських структур до нових реалій. У цих умовах трансформація публічної влади як суспільно-політичного інституту, яка зумовлює кардинальні зміни в його організації, функціонуванні та взаємодії між різними гілками влади, стає ключовим чинником, який впливає на здатність держави як суб'єкта управління досягати високих показників її інноваційного розвитку, а відтак і конкурентоспроможності.

Компетентність суб'єктів публічної влади, яка, як відомо, визначається як певна сукупність знань, умінь, досвіду та навичок, необхідних для ефективного виконання управлінських завдань, є іншим важливим аспектом. Вона безпосередньо впливає на якість (адекватність) та оперативність (своєчасність) управлінських рішень, що приймаються, та, відповідно, на спроможність держави адаптуватися до змін у глобальному середовищі.

Проблема полягає в тому, що не всі держави здатні ефективно реагувати на ці виклики через недосконалі системи публічного управління та низьку компетентність суб'єктів публічної влади. Як показано в роботі [1], часто інституційні перешкоди, застарілі управлінські практики та недостатня компетентність можуть гальмувати процеси назрілих реформ та інновацій в системі публічного управління. Це своєю чергою підриває конкурентоспроможність держави як суб'єкта публічного управління, а також загалом інноваційний розвиток країни та добробут її громадян.

Вивчення причин та наслідків трансформації публічної влади та компетентності її суб'єктів у сучасному інформаційному суспільстві в контексті відносин «знання – влада» є актуальним завданням науки публічного управління та має вирішальне значення для розуміння того, як держави можуть підвищити свою конкурентоспроможність як суб'єкти публічного управління та суб'єкти міжнародних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснюючи аналіз останніх досліджень та публікацій за темою трансформації публічної влади та проблеми компетентності її суб'єктів як чинника конкурентоспроможності держави, ми виявили кілька напрямків наукових досліджень, які взяли в основу нашого дослідження. Це дослідження

трансформації публічної влади, в яких автори аналізують проблеми та шляхи трансформації влади в інформаційну епоху, аналізуючи виклики цього періоду та вплив інформаційних технологій на політичні процеси [2]. Мова йде також про амбівалентність влади у контексті інформаційного середовища та її здатність формувати нові культурні коди [3]. Крім того, автори розглядають політичні адаптації та нестабільність, які характеризують інформаційну епоху, пропонують стратегії для аналізу цих трансформацій [4].

Другий напрямок – методологічні підходи в науці державного управління, які включають необхідність трансформації публічної влади через системні чинники та міжінституційну взаємодію [5]. Акцент робиться на розвиток неінституціональної парадигми, яка базується на цивілізаційному підході та включає інституціональну ефективність, взаємодію та стратегію реформ [6]. Крім того, автори розглянули трансформацію діяльності центральних органів влади через інформатизацію та цифровізацію, їх еволюцію та роль у реформах [7]. Мова йде також про вдосконалення взаємодії громади та місцевої влади через інформаційні системи, зокрема вебпортал «Дія. Цифрова громада» [8]. Цікавими є філософсько-методологічні підходи до дослідження інформації в контексті змін суспільних парадигм (індустріальне/постіндустріальне суспільство) [9].

Третій напрямок – це дослідження проблеми підвищення конкурентоспроможності держави, зокрема з допомогою удосконалення системи публічного управління та адміністрування [10].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає в тому, щоб показати взаємозв'язок між трансформацією публічної влади та компетентністю її суб'єктів, а також їхній вплив на конкурентоспроможність держави як суб'єкта публічного управління та виявити шляхи оптимізації управлінських процесів в контексті відносин «знання – влада».

Основні методи дослідження. У дослідженні використані методи огляду наукової літератури, компаративний метод, кейс-стаді, PEST-аналіз, узагальнення та складання рекомендацій. Зокрема, аналіз наукових публікацій, книг, статей та інших джерел для збору інформації про сучасний стан та теоретичні підходи до трансформації публічної влади та компетентності її суб'єктів виконано за допомогою літературного огляду. Оцінювання впливу політичних, економічних, соціальних та технологічних чинників на процеси трансформації влади та розвитку компетентності її суб'єктів здійснено за допомогою PEST-аналізу, результати якого відображені у таблиці 1. Порівняння різних підходів до реалізації публічної влади та компетентності її суб'єктів в різних

країнах для виявлення найкращих практик виконане за допомогою компаративного аналізу. Приклади трансформації публічної влади та розвитку компетентності її суб'єктів в окремих державах реалізовані за допомогою кейс-стаді. Наведено узагальнені результати та рекомендації щодо удосконалення публічного управління в Україні для підвищення конкурентоспроможності держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Осмислення сучасної ролі інформації та знання в життєдіяльності людини (індивіда), суспільства та соціальних інститутів змінює як суспільство, так і його ставлення до публічної влади. Донедавна джерелами отримання та здійснення вказаної влади передусім були сила (інститути організованого насильства) та багатство (фінансові та матеріальні ресурси). Сьогодні ж знання та інформація стають головними джерелами та інструментами влади у провідних країнах світу. Відтак відбуваються кардинальні зміни в системі відносин «знання – влада». Про це свідчать сучасні трансформації, що відбуваються у всіх сферах суспільного життя, які потребують відповідного реконструювання інститутів, інституцій та технологій соціального управління.

Е. Тоффлер одним із перших акцентував на тому, що в сучасну епоху основою влади стає знання, а точніше – інформація. Завдяки їм відбувається трансформація сутності влади та владних відносин, оскільки відбуваються кардинальні зміни в співвідношенні: насильство-багатство-знання [11]. Дійсно, сьогодні наявні знання в тих чи інших сферах життєдіяльності суспільства та держави суттєво перебивають переваги інших джерел влади. Вони також можуть сприяти примноженню багатства і сили та бути на службі провладної еліти для управління і контролю суспільними процесами. Тому, сучасне публічне управління потребує нових інститутів, технологій, стилів лідерства тощо.

Знання та інформація як нові доміанти влади мають значний вплив на конкурентоспроможність держави. До того ж вони є критичними ресурсами, які визначають здатність держави до інновацій, ефективного реагування на глобальні виклики та управління суспільно-політичним та соціально-економічним розвитком, а відтак і забезпечують гідне місце держави у новій системі міжнародних відносин, яка поступово формується.

Очевидно, що інформаційне (постіндустріальне) суспільство, яке переходить у суспільство знань, вимагає від держави не лише володіння необхідною інформацією, але й здатності її аналізувати, інтерпретувати та застосовувати для прийняття стратегічних управлінських рішень, тобто тих, які мають вирішальне (доленосне) значення для майбутнього держави. Це передусім передбачає необхідність розробки нових інститутів та управлінських технологій, які можуть підтримувати інноваційність, гнучкість та адаптивність держави до стрімких змін середовища, її функціонування та в кінцевому результаті забезпечувати її конкурентоспроможність на міжнародній арені [12].

Так, здатність держави до трансформації та інтеграції нових знань безпосередньо впливає на її конкурентні переваги. Це означає, що держава, яка ефективно управляє інформацією та знаннями, може покращити свої позиції на міжнародній арені, залучити інвестиції, стимулювати економічне зростання та підвищити якість життя своїх громадян.

Враховуючи це, держава як суб'єкт публічного управління та суб'єкт міжнародних відносин повинна зосередитися на розвитку інформаційної інфраструктури, підтримці інновацій та створенні умов для неперервного навчання та розвитку компетенцій суб'єктів публічної влади. Такий підхід дозволить державі не лише відповідати на сучасні виклики, але й активно формувати майбутнє.

Водночас Е. Тоффлер приділяв окрему увагу важливій управлінській проблемі, а саме: впливу засобів масової інформації та комунікацій, які продукують потік суперечливих образів, символів і «фактів». Внаслідок цього, як він стверджує, «чим більше даних, інформації та знань використовується системою управління, чим більшою мірою ми стаємо «інформаційним суспільством», тим складніше може стати для будь-кого, включаючи політичних лідерів, отримання уявлення про те, що відбувається насправді [11, с. 317]. Тому зростання обсягу інформації та знань, якими керується сучасне суспільство, має не тільки безпосередній вплив на конкурентоспроможність держави, а й на спроможність суб'єктів публічної влади приймати адекватні та оперативні управлінські рішення. Це впливає на здатність держави адаптуватися до швидких змін, інновацій та глобальних викликів.

Таким чином, конкурентоспроможність держави визначається не лише економічними показниками (як це було раніше), але і якістю публічного управління, здатністю до стратегічного планування та адекватної відповіді на ті чи інші соціальні запити. В умовах інформаційного суспільства, де ЗМІ та комунікації мають значний вплив, важливою стає здатність публічної влади критично оцінювати та ефективно використовувати різноманітні потоки інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Це означає, що управління інформацією та знаннями стає визначальним чинником у зміцненні конкурентоспроможності держави як суб'єкта публічного управління та суб'єкта міжнародних відносин.

Історичний досвід свідчить, що проблема компетентності суб'єктів публічної влади особливо проявляється в умовах кризових ситуацій, які набули чітких ознак криз (політичних, економічних та інших), коли всі сторони (політики, управлінці, військові, політичні партії та ін.), як правило, використовують різні засоби та способи у боротьбі за владу, які засновані на маніпуляціях з інформацією, ще до того, як та чи інша інформація поступає в ЗМІ та сучасні соціальні мережі. Через це, як не дивно, виникає парадоксальна ситуація, коли суспільство потребує достовірної інформації, необхідної для адекватного реагування на небезпеки його життєдіяльності, достовірність інформації катастрофічно знижується. Це

призводить до зниження ефективності стратегічних управлінських рішень, а відтак і конкурентоспроможності держави.

У цьому контексті для підвищення конкурентоспроможності держави як суб'єкта публічного управління та суб'єкта міжнародних відносин принципово важливо передусім забезпечити якість (достовірність) поширюваної інформації, яка використовується для прийняття управлінських рішень та інформаційної підтримки цих рішень у суспільстві. Очевидною є також і відповідальність суб'єктів публічної влади, які мають забезпечувати, щоб інформація, яка лежить в основі управлінських рішень, була точною та перевіреною. Водночас є постійна потреба розвивати медіа-грамотність серед населення, політичних лідерів та управлінців, що допоможе краще розуміти та аналізувати ту чи іншу інформацію щодо перебігу суспільно-політичних та соціально-економічних процесів як на національному, так і глобальному рівнях. Не менш важливим у сучасних умовах є впровадження в управлінський процес інновацій в інформаційній сфері життєдіяльності суспільства та держави. Так, використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій може кардинально покращити обробку та аналіз великих обсягів даних, відкритий доступ до державної інформації зменшує ризик маніпуляцій та підвищує довіру громадян до суб'єктів публічної влади.

Варто також зазначити, що задовго до Е. Тоффлера знаменитий американський математик Н. Вінер передбачав можливість таких парадоксів. Він, зокрема, зазначав, що системи комунікацій знаходяться в руках багатих людей, тому висловлюють передусім їхні думки, а відтак вказані системи, які повинні сприяти підтриманню сталості суспільства, потрапляють до рук тих, хто більше всього зацікавлений в грі за владу і гроші, тобто стають одним з чинників його диференціації, оскільки великі співтовариства мають значно менше суспільно доступної інформації [11, с. 244–245]. Це означає, що залежність ЗМІ від політичних, економічних суб'єктів (засновників, афілійованих з політичними чи економічними суб'єктами, замовників) об'єктивно провокує створення в суспільстві неправдивої інформації, яка спрямована на зміну ідеології та настроїв в суспільстві у вигідному ракурсі для тих, які здійснюють публічну владу або ж намагаються її отримати. Це, безумовно, сьогодні є значним викликом для демократичного розвитку та безпеки будь-якого суспільства, про що свідчать інформаційні війни та державні перевороти з використанням новітніх інформаційних технологій, які є очевидними реальними загрозами конкурентоспроможності держави. Саме через це (для зниження конкурентоспроможності держави) інформаційні війни відбуваються не лише на національному рівні, а й на регіональному та глобальному рівнях. Їх основними цілями є заволодіння та утримання влади в політичній, економічній, військовій та інших сферах життєдіяльності людини й держави.

Бажання заволодіння та утримання влади в політичній, економічній, військовій та інших

сферах життєдіяльності людини й держави за допомогою продукування неправдивої інформації є викликом для влади та суспільства. Отже, феномен інформаційних війн передуює політичним, економічним військово-політичним та іншим конфліктам на національному та глобальному рівнях у боротьбі за владу, у тому числі на міжнародній арені, де програють ті держави, які не мають належного потенціалу конкурентоспроможності. При цьому, оскільки системи поводяться по-різному залежно від того, в якому вони стані – рівноваги або нерівноваженості, то як зазначав Е. Тоффлер, якщо дуже сильно «розгойдати» систему, це порушить закони її розвитку і приведе до «дивних результатів» [11, с. 301–302]. Ця особливість функціонування систем і лежить в основі планування та здійснення інформаційних війн та операцій.

Врешті-решт, через боротьбу за владу, основою якої є знання (інформація), перехід до нового типу публічного урядування, як і стверджував свого часу Е. Тоффлер, є драматичним. Проте у будь-якому випадку наявні системи управління вимушені перебудовуватися, бо сучасна її структура ґрунтується на інтелекті. Тому сьогодні як ніколи є актуальною думка знаменитого англійського філософа Ф. Бекона, що знання та могутність людини збігаються (її відображає загальновідомий афоризм «знання-сила»). У цьому контексті важливим є дослідження взаємозв'язку між трансформацією публічної влади, компетентністю її суб'єктів та конкурентоспроможністю держави.

Упорядковане узагальнення результатів нашого PEST-аналізу, представленого у таблиці 1, свідчить про взаємозв'язок між трансформацією публічної влади, компетентністю її суб'єктів та конкурентоспроможністю держави. Ці результати допомагають визначити ключові зовнішні чинники, які впливають на управлінські процеси та конкурентоспроможність держави, та можуть слугувати основою для подальшого аналізу та розробки стратегій оптимізації системи публічного управління в Україні.

У сучасному інформаційному суспільстві, де інтелектуальні ресурси стають ключовими, держави, які ефективно управляють знаннями та інформацією, мають перевагу. Держави, які розвивають компетентність своїх суб'єктів влади та створюють системи для обробки та аналізу інформації, можуть краще вирішувати поточні та перспективні завдання, які пов'язані із забезпеченням суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку. Знання сприяють розвитку нових управлінських технологій, які можуть підвищити продуктивність та ефективність життєдіяльності суспільства та держави. Компетентність суб'єктів публічної влади у прийнятті стратегічних рішень, заснованих на знаннях, може забезпечити, зокрема більшу політичну стабільність, а відтак і національну стійкість, що визначено одним із пріоритетів в Україні [16]. З іншого боку, освіта та навчання, засновані на знаннях, підвищують рівень життя громадян та сприяють соціальному розвитку, а ефективне управління інформацією є визначальною передумовою кращого

використання наявних та перспективних ресурсів та стимулювання економічного зростання. Це демонструють результати кейс-стаді держав з різних континентів, які ми наводимо, щоб вивчити трансформацію публічної влади та розвиток компетентності її суб'єктів. Зокрема, Скандинавські

країни ефективно впроваджують інновації в публічне управління, зокрема через цифровізацію державних послуг, що підвищило їхню конкурентоспроможність та довіру суспільства до держави.

Таблиця 1

«Взаємозв'язок між трансформацією публічної влади, компетентністю її суб'єктів та конкурентоспроможністю держави» (Узагальнення результатів авторського PEST-аналізу)

Чинники	Вплив на трансформацію влади	Вплив на компетентність суб'єктів	Вплив на конкурентоспроможність держави
Політичні	Реформи, що спрямовані на децентралізацію та підвищення прозорості влади, можуть зміцнити інституційну структуру.	Політична стабільність та чітка політика у сфері освіти сприяють підвищенню кваліфікації та навичок.	Стабільне політичне середовище та ефективні управлінські реформи підвищують довіру інвесторів та міжнародний імідж.
Економічні	Економічні кризи можуть прискорити необхідність реформ управління, але також можуть обмежити ресурси для їх проведення.	Економічний розвиток вимагає від суб'єктів влади глибоких знань у фінансовій та економічній сферах.	Сильна економіка забезпечує ресурси для інвестицій у розвиток та інновації, що є ключем до конкурентоспроможності.
Соціальні	Зміни в соціальних нормах та цінностях можуть вимагати адаптації управлінських підходів та політик.	Соціальний запит на якісну освіту та професійний розвиток сприяє підвищенню компетентності.	Високий рівень освіти та соціального капіталу сприяє інноваціям та підприємництву, що підвищує конкурентоспроможність.
Технологічні	Цифровізація та автоматизація можуть оптимізувати управлінські процеси та підвищити ефективність влади.	Технологічні інновації вимагають від суб'єктів влади постійного навчання та оновлення знань.	Технологічний розвиток є основою для створення нових продуктів та послуг, що забезпечує конкурентні переваги.

Сінгапур використовує стратегічне планування та інвестиції в освіту для розвитку компетентності суб'єктів публічної влади, що сприяє економічному зростанню та інноваційному розвитку, а відтак і його конкурентоспроможності на міжнародній арені. Естонія демонструє, як швидкий перехід до електронного урядування може трансформувати систему публічного управління та забезпечити високий рівень участі громадян в управлінні та прозорості прийняття та впровадження управлінських рішень. А Руанда після геноциду 1994 року зосередилася на розбудові компетентності суб'єктів публічної влади та реформуванні системи публічного управління, що призвело до значного соціально-економічного відновлення. Тож ці кейси підкреслюють, що держави, які активно працюють, щоб трансформувати публічну владу та розвивати компетентності її суб'єктів, можуть значно підвищити свою конкурентоспроможність. Держави, які інвестують у розвиток знань свого суспільства, компетентностей управлінців та службовців, застосування інформаційних технологій в публічному управлінні та різних сферах суспільного життя, мають значний

потенціал, щоб досягти вищої конкурентоспроможності порівняно з іншими державами.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Трансформація публічної влади, компетентність її суб'єктів є визначальними чинниками, які визначають конкурентоспроможність держави на міжнародній арені. Здатність органів публічної влади адаптуватися до швидких змін є вирішальною для підтримки конкурентоспроможності держави як суб'єкта публічних відносин. Гнучкість управлінських структур та висока компетентність їхніх представників є необхідними для ефективного керування в сучасних умовах. Інтеграція експертно-аналітичних знань та правдивої (достовірної) інформації у процеси прийняття управлінських рішень не лише підвищує якість публічного управління, але й сприяє довірі та легітимності в очах громадян. Тому інвестиції в розвиток знанневої основи публічного управління сприятимуть політикам в ефективному наданні послуг та відповідальному врядуванню, а відтак і підвищенню конкурентоспроможності держави як на національному, так і глобальному рівнях.

Література.

1. *Sytnyk H.P., Zubchuk O.A., Orel M.H.* Conceptual Understanding of the Peculiarities of Managing Innovation-Driven Development of the State in the Current Conditions. *Science and Innovation*. 2022. Vol. 18. № 2. P. 3-15.
2. *Николаєва В.І.* Сучасні моделі державного управління в країнах ЄС: досвід імплементації. *Університетські наукові записки*. 2019. Том 18. № 4 (72). С. 38-47.
3. *Цимбалюк В.І.* Стандарти належного врядування («Good Governance») зміст і українські перспективи. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 6 (12). С. 428-440.
4. *Ченцов В.В., Бобровський О.І.* Парадигма цифрової трансформації діяльності органів виконавчої влади. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. № 2 (37). С. 59-70.
5. *Баиштанник О.В.* Становлення неоінституціональної парадигми реалізації державної влади в умовах трансформації національної системи управління. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Том 34 (73). № 3. С. 131-136.
6. *Зубчик О.А., Ковальчук М.М., Магеррамов А., Венгер-Руценко Є.В.* Проектне управління як спосіб підвищення ефективності системи публічного управління в умовах складності та невизначеності. *Наукові інновації та*

передові технології. (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»). 2023. № 14(28). С. 85-101.

7. **Комарова Т.Г.** Трансформації влади в інформаційну епоху. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук за спеціальністю 23.00.01. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, 2020. с. 464. URL: https://philosophy.karazin.ua/ua/nauka/rada/komarova_disser.pdf

8. **Вольська О.М.** Удосконалення механізму комунікації громадськості з органами місцевої влади за допомогою застосування інформаційних систем. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публ. управ. та адмін.* 2024. № (1). С. 23-29.

9. **Тимофеева Г.В.** Філософсько-методологічні підходи до дослідження інформації в контексті змін суспільних парадигм (індустріальне/постіндустріальне суспільство). *Культурологічний альманах.* 2023. № (3). С. 228-236.

10. **Зубчик О., Гребоножко Є., Камаран К.К., Єсенніков К., Магеррамов А.** Концепт «конкурентоспроможність держави» як аналітичний інструмент у дослідженні ефективності публічного управління. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Державне управління.* 2023. Том 18. № 2(18)/2023. С. 49-56.

11. **Тоффлер Е.** Третя Хвиля. Київ. 2000. 480 с.

12. **Bell D.** The social framework of the information society. The microelectronics revolution, Blackwell, Oxford, 1980. P. 500-549.

13. **Wiener N.** Cybernetics: Or Control and Communication in the Animal and the Machine. 1965. URL: <https://direct.mit.edu/books/oa-monograph/4581/Cybernetics-or-Control-and-Communication-in-the>.

14. Концепція забезпечення національної системи стійкості. Указ Президента України № 479/2021 від 27 вересня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/2021#Text>.

References.

1. **Sytnyk, H.P., Zubchuk, O.A., Orel, M.H.** (2022). «Conceptual Understanding of the Peculiarities of Managing Innovation-Driven Development of the State in the Current Conditions». *Science and Innovation.* Vol. 18. № 2. pp. 3-15. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.02.003>.

2. **Nykolaieva, V.I.** (2019). «Modern models of public administration in EU countries: implementation experience». *Universytets'ki naukovi zapysky.* Vol. 18. № 4 (72). pp. 38-47.

3. **Tsybaliuk, V.I.** (2023). «Standards of good governance ("Good Governance") content and Ukrainian perspectives». *Aktual'ni pytannia u suchasnyj nauksi.* № 6 (12). pp. 428-440. Available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/5111/5140>.

4. **Chentsov, V.V., Bobrov's'kyj, O.I.** (2023). «Paradigm of digital transformation of activities of executive authorities». *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia.* № 2 (37). pp. 59-70. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2023-2.8>

5. **Bashtannyk, O.V.** (2023). «The formation of a neo-institutional paradigm for the implementation of state power in the conditions of the transformation of the national management system». *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads' koho. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia.* Vol. 34 (73). № 3. pp. 131-136. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.3/20>.

6. **Zubchuk, O.A., Koval'chuk, M.M., Maherramov, A., Venher-Ruschenko, Ye.V.** (2023). «Project management as a way of increasing the efficiency of the public administration system in conditions of complexity and uncertainty». *Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnolohii. (Serii «Upravlinnia ta administruvannia», Serii «Pravo», Serii «Ekonomika», Serii «Psykhologhiia», Serii «Pedagoghiika»).* № 14(28). pp. 85-101. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14\(28\)-85-101](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-14(28)-85-101).

7. **Комарова, Т.Г.** (2020). *Transformatsii vlady v informatsijnju epokhu.* [Transformations of power in the information age]. 23.00.01. Kharkiv's'kyj natsional'nyj universytet imeni V. N. Karazina. Kharkiv. Ukraine. Available at: https://philosophy.karazin.ua/ua/nauka/rada/komarova_disser.pdf

8. **Vol's'ka, O.M.** (2024). «Improving the mechanism of public communication with local authorities using information systems». *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk. Serii: Publichne upravlinnia ta administruvannia.* № (1). pp. 23-29. DOI: <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.1.3>.

9. **Tymofieieva, H.V.** (2023). «Philosophical and methodological approaches to information research in the context of changes in social paradigms (industrial/post-industrial society)». *Kul'turolohichnyj al'manakh.* № (3). pp. 228-236. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2023.3.32>.

10. **Zubchuk, O., Hrebonozhko, Ye., Kamaran, K.K., Yesennikov, K., Maherramov, A.** (2023). «The concept of "state competitiveness" as an analytical tool in the study of the effectiveness of public administration». *Visnyk Kyiv's'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii Derzhavne upravlinnia.* Vol. 18. № 2(18)/2023. pp. 49-56. DOI: <https://doi.org/10.17721/2616-9193.2023/18-8/14>.

11. **Toffler, E.** (2000). *Tretia Khvylia.* [The Third Wave]. Kyiv. Ukraine.

12. **Bell, D.** (1980). The social framework of the information society. The microelectronics revolution. Blackwell. Oxford.

13. **Wiener, N.** (1965). Cybernetics: Or Control and Communication in the Animal and the Machine. Available at: <https://direct.mit.edu/books/oa-monograph/4581/Cybernetics-or-Control-and-Communication-in-the>.

14. Kontseptsiia zabezpechennia natsional'noi systemy stijkosti. Ukaz Prezydenta Ukrainy. (2021). [The concept of ensuring the national system of stability. Decree of the President of Ukraine]. № 479/2021 dated September 27, 2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/2021#Text>.

Abstract.

Sytnyk H. *The transformation of public authority and the issue of its subjects' competence as factors of state competitiveness.*

This article examines the role of the transformation of public authority as an institution and the problem of its subjects' competence as factors in the state's competitiveness as a subject of public administration in the context of the growing importance of knowledge and information. The author asserts that in the modern information society, where knowledge becomes the primary resource, states must adapt their administrative structures to remain competitive subjects of public administration. The author considers how the competence of the subjects of public authority affects the effectiveness of public administration and the state's ability to respond to rapid changes in the global environment. Using PEST analysis to assess the impact of political, economic, social, and technological factors on the processes of transformation of public authority and the development of its competence, the author has managed to identify that political stability, economic development, social cohesion, and technological innovations are vital to enhancing the competitiveness of the state as a subject of public administration. Among the fundamental problems that hinder the provision of competitiveness of the state as a subject of effective public administration, the author examines the problem of the spread of unreliable information and the incompetence of the authorities in this

context. In this regard, the author proposes several tools to solve these problems, including legislative changes, the development of media literacy, support for independent fact-checking initiatives, and increasing the competence of public authority.

In conclusion, the author asserts that states that invest in developing knowledge and information technologies have the potential to achieve higher competitiveness. The author emphasizes that the management of information and knowledge becomes a critical element in strengthening the state's competitiveness as a subject of public administration. The study of this problem contributes to a deeper understanding of how states can use the transformation of public authority and its competence to enhance their role on the international stage. The article is intended for reading by managers at all levels, politicians, and researchers interested in developing effective public administration strategies and enhancing the state's competitiveness as a public administration subject.

Keywords: power transformation, competence, competitiveness, institutional capacity, information society, knowledge, media literacy, innovation, political stability, technological development.

Стаття надійшла до редакції 20.02.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Ситник Г.П. Трансформація публічної влади та проблема компетентності її суб'єктів як чинники конкурентоспроможності держави. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 2. С. 19-25.

Sytynk H. The transformation of public authority and the issue of its subjects' competence as factors of state competitiveness. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 2, pp. 19-25.

УДК: 351.751(06.056); JEL classification: D83; H75

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-2-5>

ГРИНЕВИЧ Людмила Володимирівна¹, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри маркетингу, <https://orcid.org/0000-0002-4757-5106>

БУСЛАЄВ Василь Олександрович¹, аспірант кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики, <https://orcid.org/0009-0003-8157-1306>

КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Гриневич Л.В., Буслаєв В.О. Комунікаційні стратегії місцевого самоврядування для забезпечення реалізації стратегії розвитку територій.

У статті проаналізовано теоретичний підхід до визначення сутності та особливостей комунікаційних стратегій як планових комунікаційних документів, що використовують органи місцевого самоврядування для залучення цільової аудиторії та місцевого населення до управління на місцевому та національному рівнях. Автор визначає спільні та відмінні риси комунікацій та комунікаційних стратегій, а також окреслює сфери їх використання. Комунікаційна стратегія – це документ, який визначається як стратегічний комунікаційний орієнтир для запланованого здійснення інформаційного впливу з метою підвищення обізнаності про заплановані зміни та формування відповідних моделей поведінки потенційних і наявних цільових аудиторій, а також цільових груп місцевої громади. Обґрунтовано доцільність використання комплексного системного підходу COMBI (Communication for Behavioural Intract – комунікація для впливу на поведінку) у процесі розроблення та реалізації комунікаційних стратегій. Ретельне розроблення та успішна реалізація комунікаційної стратегії може підвищити ефективність ухвалення рішень органами місцевого самоврядування та сприяти формуванню громади як повноцінного суб'єкта місцевого самоврядування. Для оцінювання комунікаційних стратегій зроблено акцент на таких критеріях, як: інформаційність, достовірність, точність повідомлень і рівень сприйняття їх цільовими аудиторіями. Встановлено, що структура комунікаційної стратегії повинна включати такі елементи, як дотримання стратегічних цілей, визначення очікуваної поведінки, аналіз ситуації, розроблення повідомлень та їх попереднє тестування, розроблення плану дій, пояснення засобів контролю за реалізацією, моніторинг та оцінювання впливу, розроблення графіка та плану реалізації, а також визначення ресурсів і бюджету. Узагальнено типи комунікаційних стратегій, які можуть бути розроблені та реалізовані на регіональному рівні, та доповнено їх стратегічними цілями та ієрархічними структурами. Представлено авторську класифікацію комунікаційних стратегій за такими характеристиками: тип актора, ціль, регіон, сектор і вплив.

Ключові слова: комунікативна взаємодія, органи публічного управління, комунікаційні стратегії, розвиток місцевого самоврядування, територіальна громада, стратегії та програми розвитку, складники комунікаційних стратегій, типи комунікаційних стратегій.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Важливу роль у процесі досягнення стратегічних цілей і реалізації місських стратегій і програм відіграє ефективна, цілеспрямована комунікація місцевою радою стратегій і програм у вигляді розробленої комунікаційної стратегії. З огляду на відсутність стратегічного планування в публічних комунікаціях має бути запроваджено дієвий підхід до планування дій в інформаційно-комунікаційному просторі в процесі досягнення визначених стратегічних цілей. Комунікаційні стратегії як практичний інструмент реалізації місцевих стратегій і програм розвитку мають активно використовувати органи місцевого самоврядування у процесі запровадження реформ та управління змінами. Також варто зазначити, що деякі дослідники ставлять знак рівності між

комунікаційними і комунікативними стратегіями, що є суттєвою помилкою. Адже комунікаційні стратегії виконують роль планів діяльності в інформаційно-комунікаційному просторі реалізації. Їхня мета полягає у формуванні відповідного сприйняття запланованих відповідною місцевою радою змін, підвищення рівня довіри, мінімізації негативних наслідків і потенційних протидій заходам і діям місцевої влади.

Протягом останніх кількох років увага науковців до нових технологій взаємодії органів влади і суспільства, використання комунікацій не тільки як допоміжних управлінських інструментів, а як одних з основних і відведення їм ролі управління з допомогою комунікацій суттєво підвищилася.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комунікаційні стратегії стали об'єктом уваги таких

¹Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця